

Utförande:

Botten i ljusblå emalj, skogsparti i mörkgrön emalj, vapen i svart och gul emalj, fågeln i relieff samt text SBF, fågel kant och markeringslinjer i metall, försilvrade.

Märkena såldes till medlemmarna för självkostnadspris. föreningen fick därigenom in lite pengar eftersom den inga självkostnader hade.

Några märken finns kvar fortfarande.

Harald Wedérus

*Ett stort Tack till Surahammars Bruk
som har hjälpt till med framställningen av denna skrift !*

Naturskydds
föreningen SBF Surahammar

MERGUS

Du håller första numret av Naturskyddsföreningens kontaktblad i din hand. Som du ser satsar föreningen mer än någonsin på ett rejält program. Vi räknar med att återkomma på liknande sätt framöver. Du är välkommen att medverka med idéer och synpunkter.

Under året har mycket arbete lagts ned på kommunens översiktsplan och vi har fått igång arbetet med Handla Miljövänligt-idén. Nästa år kommer kraftsamling att ske i april då vi disponerar Stenhuset.

Vi kommer att synas och höras mycket och hoppas få många att uppskatta vårt arbete. Vi är cirka 200 medlemmar i föreningen just nu - dvs var femtionde invånare ! Vi kan lätt bli fler. Använd presentkortet du fick i årsboken "Biologisk mångfald" som julklapp eller anmäl en familjemedlem.

Vi passar på att önska alla våra medlemmar en God Jul och ett Gott Nytt Naturår 1991 !

Styrelsen

Kontaktblad för Naturskyddsföreningen SBF Surahammar
Nr 1 Dec 1990 Årgång 1

Naturskyddsföreningens styrelse

Bertil Eriksson, ordf	352 83
Harald Wederus, sekr	301 76
Karl Fjällskog, kassör	316 32
Hans Karlström	332 67
Marianne Svärth Nilsson	364 46
Mikael Lif	315 32
Tom Sävström	337 29
Magnus Åhlén	313 81
Mikael Leppälampi	315 24

Endurobana - NEJ TACK !

Måndagen 26/11 kunde du i VLT läsa en större artikel angående endurobana norr om Rövallsmossen. De tre föreningarna i kommunen är överens - ingen motorbana vid vår riksintressanta myr.

Friluftslivet och faunan kommer att utsättas för oacceptabla störningar. Detta stora opåverkade område måste förbli opåverkat. Tyvärr har kommunens miljönämnd tillstyrkt ansökan. Vår kamp går vidare !

Varför MERGUS ?

År 1754 utkom Olof Graus digra verk: "Beskrifning öfver Wästmanland med sina Städer, Häradar och Socknar". Här skildras i 560 sidor det dåtida landskapet ur olika synvinklar. Om våra trakter finns en märklig notis: "I denna socken ligga följande sjöar: Glåppen (Glåpen eller Gläpen), där drefs- eller driffågeln vistas vissa tider på året och drifver mycken fisk till land (Kallas ock fösfågeln)".

Detta torde vara den tidigaste uppgiften i tryck om fågellivet i surahammarstrakten. Fortfarande kan man på hösten beskåda storskrakarnas kollektiva fiskafänge i Glåpen. På en lång linje driver de in mot långgrunda land massor med småfisk, som sedan fångas under ljudligt plaskande. Storskrakens latinska namn är *Mergus merganser*. Där har vi namnet.

SURAHAMMARS BIOLOGISKA FÖRENING, så började det ...

Jag flyttade till Surahammar i början av 1939. Fågeliskådandet blev det inte mycket av de närmaste följande åren. Kriget bröt ju ut och sedan låg jag årligen långa perioder i värmländska skogsbygd mot norska gränsen. I och för sig borde det ha funnits många tillfällen till intressanta naturstudier där uppe, men det ville sig liksom inte.

När det blev fred igen och någorlunda normala förhållanden, kom jag i kontakt med Västmanlands Naturvetenskapliga Förening, som redan hade åtskilliga år på nacken. Ordförande där var Gustaf Adolf Olsson och sekreterare min gamle biologilärare Bertil Walldén. Dessa två utgjorde fysiskt sett ett ganska omaka par. Den väldige länsskoleinspektören Olsson, som trots sin imponerande kroppshydda tog sig oväntat lätt fram i svår terräng och den lille spinkige lektorn, som kilade omkring som en vessla.

Jag gjorde åtskilliga strövtåg med dessa två, både här uppe och i mälstrarakten. En hel del fågelexkursioner ledde jag också och kåserade vid föreningens möten om färder i när och fjärran.

Jag hörde talas om en fin fågelokal, som hette Asköviken

och dit cyklade jag ibland. Där stötte jag ihop med Hans Avelin och flera andra, som kom cyklande från Västerås. Det var inte särskilt vanligt att man hade bil på den tiden. Ofta dök det upp ett något yngre gäng, anförda av en lång, smal gosse, som hette Jens Wahlstedt. Numera generalsekreterare för Världsnaturfonden WWF.

Det var svårt att överblicka det väldiga vasshavet, men ibland lånade vi en eka av en bonde och lade oss stilla ute på klarvattnet för att störa så litet som möjligt. En helt ny värld uppenbarade sig för mej där ute. Den väldiga skrattmåskolonien förde ett öronbedövande oväsen och där kunde man skymta dvärgmåsar och svarttärnor. Rödrömmen tutade och bruna kärrhökar vinglade över vassarna. Men att det här i sinom tid skulle bli ett nära nog riksbekant naturreservat och invigas av kungen, kunde vi nog inte tänka oss.

Nu hade jag förstås redan en del erfarenhet av blivande naturreservat. Tinäset vid Dalälven var min barndoms fågelmarker och under åren 1937-38, när jag jobbade i Närke var jag ibland till en igenväxande sjö som hette Kvismaren. Den hade börjat bli något av en vallfartsort för den tidens ganska

fåtaliga fågelskådare. År 1934 hade nämligen första upplagan av "Oset och Kvismaren" kommit ut. Författaren Erik Rosenberg blev med ens känd i vida kretsar och kom sedan under åtskilliga år att framstå som landets kanske främsta fältornitolog. Han blev redan under livstiden något av en legend. Mina kontakter med honom bevarar jag som ett kärt minne.

Detta var något av min bakgrund när vi förflyttar oss åtskilliga år framåt i tiden. Närmare bestämt till hösten 1953. Ett centrum för kulturlivet i Surahammar var då Bruksgården, nu sedan länge riven. Jag hade hållit ett kåseri om något fågelämne på bergslagsrummet i nämnda byggnad och föreståndaren Ragnar Olsson framkastade förslag om att någon sorts förening borde bildas för naturintresserade på orten.

Jag måste tillstå att jag vid den tidpunkten inte visste mycket om naturintresset i Surahammar. Mestadels hade jag ju varit tillsammans med västeråsbor ute i fågelmarkerna och vid mina strövtåg här hemma hade jag sällan stött på några likasinnade. Den 5 november 1953 fick jag emellertid ihop en interimsstyrelse, som förutom jag själv bestod av Birger Andersson och Karl Nord. Vi skulle alltså undersöka möjligheterna att bilda en naturförening.

I mitten av januari 1954 kunde man i VLT läsa följande:

"UPPROP

Naturvänner i Surahammar med ömnejd, som äro intresserade av att bilda en biologisk förening på orten, hälsas välkomna till ett möte på Bergslagsrummet, Bruksgården torsdagen den 21 jan. kl. 19.30.

Interimsstyrelsen"

Och så. Det mötte upp ett 20-tal personer, som önskade bli medlemmar i den nystartade föreningen. Den fick namnet Surahammars Biologiska Förening. Undertecknad valdes till ordförande och övriga styrelsemedlemmar blev Birger Andersson, Hasse Winsth, Karl Nord och Nils-Olof Karlsson.

På detta första sammanträde uppdrogs åt styrelsen att utarbeta förslag till stadgar för föreningen samt begära anslutning till Svenska Naturskyddsföreningen. Årsavgiften fastställdes till 5:- kr för äldre och 3:- kr för juniorer upp till 16 år.

Föreningens ekonomi var således helt baserad på den blygsamma årsavgiften och även om begreppet "sponsorer" var helt okänt vid den här tiden så gjordes ett försök. En skrivelse avsändes redan den 3 februari till styrelsen för Surahammars Bruks AB med begäran om ett bidrag, förslagsvis 150:- kr. Vi fick faktiskt 100:- kr och detta bidrag utgick sedan under ett antal år.

Vi ansökte omgående att få ansluta föreningen till Svenska Naturskyddsföreningen och fick till svar att detta skulle provas så snart vi översänt våra stadgar. När detta var gjort fick vi så följande utdrag:

"Protokoll fört vid sammanträde med Svenska Naturskyddsföreningens arbetsutskott, torsdagen den 8 april 1954 å föreningens lokal, Riddargatan 9, härstädes.

§ 8

Föredrog undertecknade ansökningar om anslutning från tre föreningar samt granskade dessas stadgar. Beslöts i respektive fall:

b) Surahammars Biologiska Förening:
Anslutning godkändes.

*Stockholm som ovan.
Vid protokollet:*

*Kjell Engström
Bitr. sekr. "*

Vad vi i övrigt sysslade med detta första verksamhetsår och de närmast följande; skall jag berätta i nästa kontaktblad.

Harald Wedérus

Från en av de första fågelexkursionerna. Här ses från vänster Birger Andersson, Harald Wedérus och Hasse Winsth med sonen Vaste. Platsen är Tippen förstås, som på 50-talet var Suras fågeleldorado.